

केन्द्रीय-विद्यालय-संघटनम्, पटना-संभागः

संकलनात्मकं मूल्याङ्कनम्-२ (२०१५-१६)

कक्षा-षष्ठी

पूर्णाङ्कः-६०

विषयः-संस्कृतम्

अवधिः-सार्धहोराद्वयम्

सर्वे प्रश्नाः उत्तरणीयाः ।

प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति ।

- (क) अपठित अवबोधनम् – 6 अंकाः
 (ख) रचनात्मकं कार्यम् – 10 अंकाः
 (ग) अनुप्रयुक्त व्याकरणम् – 20 अंकाः
 (घ) पठित अवबोधनम् – 24 अंकाः

छात्रस्य नाम..... कक्षावर्गः.....
 क्रमांकः..... दिनांकः.....
 परीक्षकस्य हस्ताक्षरम्..... निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम्.....

खण्ड 'क' अपठित अवबोधनम् – 6 अंकाः

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत् – 6

अस्माकं देशे सर्वेषु पर्वसु दीपमालिका सर्वाधिक जनप्रिया वर्तते । प्रतिवर्षम् कार्तिकमासे अमावस्यां महता हर्षेण ज्योतिर्मयी इयं दीप मालिका सम्पद्यते । दीपमालिका पर्वे लक्ष्मी गणेश पूजनं भवति । प्रसाद रूपेण मोदकानि मिलन्ति । रात्रौ प्रतिगृहं प्रतिद्वारं दीपानां अवलिः विराजयन्ति । दीप मालिका अस्माकं सामाजिक जीवने समृद्धेः सन्देशं तज्जनितम् आमोदं च वितरति ।

1-(क) एक पदेन उत्तरत)×2त्र1

1. अस्माकं देशे कः पर्वः अस्ति?

(अ) दीपमालिका (ब) होली (स) दशहरा (द) जन्माष्टमी
 उत्तरम्

2. सः कस्मिन् मासे भवति ?

(अ) फाल्गुनमासे (ब) कार्तिकमासे (स) चैत्रमासे (द)

मार्गशीर्षमासे

उत्तरम्.....

1-(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत

2×2त्र4

1. अस्मिन् पर्वे कस्य पूजनं भवति ?

उत्तरम्

2. दीपमालिका का वितरति ?

उत्तरम्

1. (ग) भाषिक कार्यम् –

)×2त्र1

अ. 'दिने' इति पदस्य किं विलोम पदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ?

1. प्रातः, 2. सायं, 3. रात्रौ, 4. मध्याह्ने

उत्तरम्

ब. 'मोदकानि' इति पदस्य किं पर्यायवाची ?

1. मिष्टान्नानि, 2. फलानि, 3. आम्राणि, 4. दाक्षाफलानि

उत्तरम्

खण्ड ख – रचनात्मकं कार्यम् (10)

प्र. 2. मंजूषातः चित्वा वार्तालापं पूरयत—

1×4त्र4

सोहनः – त्वं गच्छसि ।

मोहनः – अहं गच्छामि ।

सोहनः – त्वं गृहं गमिष्यसि ।

मोहनः – अहं गृहं गमिष्यमि ।

प्र. 3. अधो लिखितं चित्रं दृष्ट्वा कोष्ठकात् शब्दं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत—2×3त्र6

क. एषा अस्ति ।

ख. एकः अस्ति ।

ग. द्वौ स्तः ।

खण्ड ग – अनुप्रयुक्त व्याकरण (20)

प्र. 4. वचनानुसारं रिक्त स्थानानि पूरयत—

1×4त्र4

मोदकात्

रमा रमाः

फलं फले

प्र. 5. उदाहरणानुसारं पदानि रचयत—

1×4त्र4

	लोट्लकार	लट्लकार
यथा	क्रीडतु	क्रीडति
	तरतु
	पश्यतु
	लट्लकार	लृट्लकार
	पठति
	लट्लकार	लङ्लकार
	खादति

प्र. 6. निर्देशानुसारं लकार परिवर्तनं कुरुत— 1×4त्र4

1. अजीजः परिश्रमी आसीत् (लट्लकारे)
2. परिश्रमी जनः धनं प्राप्स्यति (लट्लकारे)
3. अहं शिक्षकाय धनं ददामि (लृट्लकारे)
4. अजीजः पेटिकाः गृह्णाति (लृट्लकारे)

प्र. 7. मंजूषातः उचितं अव्ययं पदं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत — 1×4त्र4

- क. बालकाः बालिकाः क्रीडाक्षेत्रे क्रीडन्ति ।
- ख. मेघाः गर्जन्ति ।
- ग. बकः हंसः श्वेतः भवति ।
- घ. सत्यम् जयते ।

प्र. 8. अंकानां दृष्ट्वा संख्यावाची पदानि लिखत—

1×4त्र4

- यथा 1. — एकम्
2. —
 3. —
 4. —
 8. —

खण्ड घ — पठित अवबोधनम् (24)

गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि लिखत—

1×4त्र4

उत्सवः प्रियः भारत देशः । अत्र कुत्रचित् शस्योत्सवः भवति कुत्रचित् पशुत्सवः भवति, कुत्रचित् धार्मिकोत्सवः भवति, कुत्रचित् च यानोत्सवः । एतेषु एवं आस्ति अन्यतमः पुष्पोत्सवः इति । अयं 'फूलवालों की सैर' इति नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति ।

प्र. 1. एक पदेन उत्तरत—

1

- क. भारतदेशः कीदृशः ?
- अ. उत्सवप्रियः, ब-न्यायप्रियः, स-सूर्यप्रियः, द-चन्द्रप्रियः
उत्तरम्
- प्र. 2. पूर्णवाक्येन उत्तरत- 2
- ख. अग्र भारत देशे किं किं उत्सवः भवति ?
- अ. कुसुमम्, ब-पत्रम् स, पर्वम्, द-पूर्णम्
उत्तरम्
- प्र. 3. भाषिक कार्यम्- 1
- ग. 'पुष्पम्' इति पदस्य पर्याय पदं किं भवति ?
- अ. कुसुमम्, ब-पत्रम् स, पर्वम्, द-पूर्णम्
उत्तरम्
- प्र. 10. अधोलिखित श्लोकों पठित्वा उत्तराणि लिखत- 4
- क. गृहं जीर्णं न वर्षासु वृष्टिं वारयितुं क्षमम्।
तथापि कर्मवीरत्वं कृष्काणां न पश्यति।।
- ख. धवलं तव चन्द्रिका वितानम्, तारक खचितं सितपरिधानम्।
मह्यं दास्यसि मातुलचन्द्र ? कुल आगच्छसि मातुलचन्द्र ?
- 1- एक पदेन उत्तरत- 1
- क. गृहं कीदृशं अस्ति ?
अ-जीर्णं, ब-नूतनम्, स-नवीनम्, द-स्नेहम्
उत्तरम्
- 2- पूर्णवाक्येन उत्तरत- 2
- ख. सितपरिधानं कीदृशं अस्ति ?
.....
.....
- 3- भाषिक कार्यम्- 1
- ग. 'धवलं' इति पदस्य पर्याय पदं किं भवति ?
अ-श्वेतं, ब-अश्वेतं, स-पीतं, द-हरितं
उत्तरम्
- प्र. 11. श्लोकांशान् योजयत- 1×4=4
- (क) (ख)
- मातुल किरसि तौ तु क्षेत्राणि कर्षतः

त्वरितमेहि मां
अतिशय विस्तृत
हलेनच कुदालेन
(क)

कथं न स्नेहम्
श्रावय गीतिम्
नीलाकाशः
(ख)

.....
.....
.....
.....

प्र. 12. मंजूषातः चित्वा रिक्त स्थानं पूरयत— 1×4त्र4

एकदा बालकाः स्नानाय अगच्छन्। ततः ते तीर्त्वा पारं गताः। तदा
तेषां अपृच्छत—अपि सर्वे बालकाः नदीम्।

प्र. 13. अधोलिखितानि वाक्यानि घटना क्रमानुसारं लिखत— 1×4त्र4

क. एकदा सः गृहं गन्तुं अवकाशं वाञ्छति। 1.
ख. अजीजः सरलः परिश्रमी च आसीत्। 2.
ग. मक्षिके स्वामिनं दशतः। 3.
घ. अजीजः पेटिकाम् आनयति 4.

प्र. 14. मंजूषातः उचितं विलोम पदं चित्वा लिखत— 1×4त्र4

क. चतुरः ड. प्रसन्नः
ख. अनेतुम् च. उच्चैः
ग. स्वामी छ. प्रातः
घ. निर्गच्छति ज. तमः

ससस